

MAANDORGAAN VAN "BIOLOGIA MARITIMA"
NEDERLANDSE VERENIGING VAN ZEE-AQUARIUMHOUDERS

Nr. 34 3e Jaargang Nr. 10 1e helft November 1953

E N DE RECHTER HEEFT UITSpraak GEDAAN!

In een door sommige Leden van onze Vereniging op 10 November 1953 ontvangen blaadje -gedateerd October 1953 en afkomstig van een Stichting, welke bij haar naamsaanduiding en bij die van voren genoemd blaadje gebruik blijkt te maken van de ten behoeve van onze Vereniging wettig gedeponeerde namen BIOLOGIA MARITIMA en DE KOR (zie achterzijde omslag) - staat op de laatste pagina (48) o.a. de volgende mededeling onder het opschrift :

"DE RECHTER ZAL UITSpraak DOEN":
"Op de j.l. gehouden Algemene"
"Ledenvergadering van Biologia"
"Maritima te Den Haag werd het"
"Bestuur door de ledenvergaede-"
"ring gemachtigd die noodzake-"
"lijke stappen te ondernemen"
"welke nodig zouden zijn om de"
"Heer Wouda, die nog steeds wei-"
"gerachtig bleef om de aan Bio-"
"logia Maritima toebehorende ei-"
"gdommen als Kor-omslagen, "
"stencilpapier etc. terug te ge-"
"ven, langs gerechtelijken weg"
"te doen vervolgen. Hieraan is"
"inmiddels door het Bestuur ge-"
"volg gegeven. Op Dinsdag 10 No-"
"vember a.s. zal de Heer Wouda "
"gedagvaard worden voor de te-"
"rechtzitting van de E.A. Presi-"
"dent te 's-Gravenhage. De zit-"
"ting vindt plaats om 10 uur 's-"
"morgens. Jan van Nassaulaan 112"
"Zodra de uitspraak van de Pre-"
"sident bekend is geworden zul-"
"len wij de leden van deze in"

"kennis stellen....."
" Namens het Bestuur "
" A.C.Verbaan-Secretaris"
-:-

Welnu, de E.A. President van de Arrondissements- Rechtbank te 's-Gravenhage heeft op Vrijdag 13 November 1953, rechtdoende in Kort Geding, vonnis gewezen. O.a. werd overwogen, dat de Stichting haar aanspraken gegrond had op het besluit van een meerderheid (11 op 12 aanw. Red.) in een bepaalde vergadering dier vereniging haar met al haar eigendommen in een Stichting (welke geen leden kent, Red.) om te zetten; dat tenslotte het voormelde besluit rechtskracht mist tegenover gedaagde, zodat de vordering van de Stichting werd afgewezen, met veroordeling van de Stichting alias de Heer B. Entrop e.s. in de kosten van het geding, ook van gedaagde's zijde!

Het ALGEMEEN BESTUUR

Redactie en Administratie
G.G.P. Wouda
Hulshorststraat 6
's-Gravenhage

Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen en/
of illustraties alleen ge-
oorloofd na schriftelijke
toestemming der Redactie

Gratis voor Leden

door
G.G.P. Wouda

CARIBISCHE ZEE

IV

Nu we al enige ervaring hebben opgedaan in het onder water zwemmen in de Middellandse Zee valt de uitnodiging van een relatie te Curaçao om bij gelegenheid ook eens een onderwater-bezoek te brengen aan de koraalriffen in de buurt van dit eiland in goede aarde en daar zich bovendien toevallig een gelegenheid voor doet om Curaçao aan te doen, mogen we dit aanbod zeker niet afslaan. Laat ik U daarom in gedachten meenemen; dat is gezelliger en we kunnen na afloop van ons bezoek aldaar nog eens een fijne boom opzetten over al hetgeen we mochten aanschouwen.

De kenrismaking met onze gastheer is bijzonder hartelijk en daar onze tijd beperkt is, stappen we spoedig in zijn auto, welke ons naar een tegen de wind beschutte baai aan de Zuidkust van het eiland brengt. Voorzien van onze normale uitrusting gaan we te water en zien slechts golven, zand en luchtbellen. Door een opening in de koraalbank zwemmen we echter de open zee in, alwaar het zicht ongeveer dertig meter draagt. Wij zweven ongeveer vier meter boven de zeebodem. Wanneer wij om zien naar de kust toe is het water lichtblauw, voor ons tegen de diepte der zee is het daarentegen violet. De achter ons liggende koraalbank bestaat hoofdzakelijk uit hoog opgeschoten, grillig door elkaar gegroeide "koraalbomen" met kale donkergrijze stammen en gele, bruine of rode kronen. Hoewel hier verschillende soorten koraal door elkaar groeien, is het hertshoornkoraal in de meerderheid.

Tussen het soms ondoordringbaar gewirwar van de takken leven vele vreemdsoortige vissen. Zij gluren ons met hun grote ogen aan of zwemmen langs de buitenkant, waar ze krijgertje schijnen te spelen met de zonnestralen. Blijkbaar zien ze ons voor wat grote soortgenoten aan; deze koraalvissen vertonen tenminste uiterst weinig angst voor ons. Pas op, kom niet te dicht bij het rif, want een golf zou U er tegen aan kunnen werpen en dat zou U misschien slecht bekomen.

De zeebodem is bedekt met diverse zeeplanten, welke als het ware een laag struikgewas vormen. Wit-geel gestreepte vissen, voorzien van lange snorharen, zoeken tussen de begroeiing en op de zanderige, open plekken naar voedsel. Grote, geel-groene papegaai-vissen knabbelen met hun scherpe, schopvormige tanden hele stukken van de koraaltakken af. Het is hun te doen om de koraaldiertjes, die zij er uit peuteren; lukt dit niet, dan werken zij een heel stuk koraal met diertjes en al naar binnen, waarna het onverteerbare gedeelte het lichaam op de normale wijze weer verlaat. Trompet vissen liggen als lange, dunne buizen op hun kop te genieten van de zonnewarmte. Daar tussen door stuurt een geel-bruin koffervisje recht op een prachtig gekleurde koraaltak aan; alleen het kleine staartje vermag aan dit gepantserde dier de nodige wending te geven. Beneden ons kruipt over de zandbodem een geel-zwart gevlekt zeeslangetje.

We moeten terug keren, want de tijd begint te dringen: over een paar uur vertrekt onze boot weer en die mogen we niet missen. Node nemen we afscheid van deze onderwater wonderwereld en onze sympathieke gastheer.

(wordt vervolgd)

EIGENAARDIGE GEDRAGINGEN
BIJ
ACTINIA EQUINA

Bij de Paarde-anemoon (*Actinia equina*), de zo mooie en onmisbare stof-fering van ons zee-aquarium, het dier dat zich het langste goed houdt in onze bak, doen zich vaak eigenaardige gedragingen voor.

Laten we de gang van zaken eens van het begin af aar bekijken. We zoeken een 20-tal Zee-anemonen -bijvoorbeeld op de havenhoofden te Scheveningen of op de pieken te Hoek van Holland- en nemen deze mee naar huis. Hoe hebben we deze Zee-anemonen gevonden? In 95% van de gevallen zaten ze diep weg verscholen en zelden in de horizontale houding, welke ze veelal in onze zee-aquaria moeten gaan innemen. Willen we dus de natuur zo veel mogelijk benaderen, dan brengen we ze aan in verticale of zelfs hangende stand! Dit brengt moeilijkheden met zich mede, doch met behulp van een klein kommetje of trechttertje (Geschraagd door een glasstaafje), in welk trechttertje we de Zee-anemoon op de gewenste plaats (voet tegen de rotswand!) opsluiten en enige tijd zo laten zitten, wil het dier zich als regel wel vasthechten. Sommige Zee-anemonen zijn zo "pakgraag", dat het even tegen de gewenste plaats drukken vaak voldoende is om hen met een deel van de voet aan de rotswand te doen vasthouden, waarna de rest van de voet gewoonlijk wel volgt. Andere exemplaren willen daarentegen soms op geen enkele wijze hechten, zelfs niet wanneer men hen met de voet horizontaal op een schone, gladde schelp plaatst.

De Zee-anemonen, welke zich gehecht hebben, gaan als regel wandelen. Dit is vrij logisch, aangezien ze oorspronkelijk afkomstig zijn uit de "spatzone", dat wil zeggen uit die zone, welke regelmatig droog valt. Ze hebben dus zeer sterk de neiging naar boven te kruipen tot aan de waterlijn van het aquarium; vaak gebeurt het dan, dat ze daar na enige tijd loslaten (een eigenhandig nabootsen van eb en vloed?). Enkele van deze dieren zullen wij met succes opnieuw kunnen laten hechten, waarna het spelletje zich soms herhaalt; andere exemplaren willen daarentegen niet meer hechten. De afstand, welke een Zee-anemoon in korte tijd kan afleggen, is soms vrij groot: ik constateerde een afstand van 15 cm opwaarts in 10 minuten.

Wanneer we een paar kleine platvisjes in ons zee-aquarium hebben, worden de Zee-anemonen, die niet meer willen hechten, her en derwaarts door de bak geslingerd; meestal zijn zij dan nog bedekt met zand en slijm. Het regelmatig verwijderen van de slijmlaag helpt ook niet. De voet wordt of wel onproportioneel uitgestulpt, of wel geheel ingetrokken, zodat zich een soort bal vormt. Meer stroming, meer zuurstof blijkt ook niet te helpen.

Nemen we nu deze Zee-anemonen en drukken we hen tegen de achterwand, hetgeen met een beetje handigheid wel wil lukken, dan zien we plotse-ling uit de mondopening enige kleine Zee-anemoontjes naar buiten spuiten, soms 3 of 4, maar dikwijls tot wel 15 toe (bij grote exemplaren). Direct hierna wil het dier als regel wel hechten, althans ondervond ik dit in 80 % van de gevallen.

De jonge Zee-anemoontje zuigen we op in een dunne glazen buis en zetten hen zo mogelijk over in een klein bakje. Op een steen of schelp hechten ze direct (soms zijn ze al met moeite uit de glazen buis te krijgen!) en zijn in hun gedragingen een aparte studie waard.

J.C. Jager

door
Dr C. van der Meer

I

HET BEGIN

Over de wijze, waarop een zee-aquarium moet worden ingericht om een goed functionerend en mooi geheel te krijgen, lopen de meningen nog steeds uiteen. De volgende reeks artikelen over dit onderwerp bedoelt dan ook geenszins te gelden als het laatste woord op dit gebied, maar wil voor beginners op zee-aquarium gebied toch wel een leidraad zijn, welke een redelijke mate van succes waarborgt.

Om het geheel niet een al te persoonlijk cachet te doen dragen, zijn deze artikelen onderworpen aan de critiek van het gehele Algemeen Bestuur van BIOLOGIA MARITIMA. Commentaar wordt steeds gaarne ingewacht en kan in DE KOR besproken worden. Misschien verdient het aanbeveling, dat de plaatselijke (Werk-) groepen over deze stukjes van gedachten wisselen en de resultaten van hun discussies aan de Redactie van "DE KOR" mededelen.

In deze artikelenreeks zal voorlopig alleen het koud-water zee-aquarium zonder planten worden behandeld, aangezien dit voor de beginner het meest in aanmerking komt. Later kunnen deze liefhebbers zich eventueel ook toeleggen op andere vormen van zee-aquarium liefhebberij.

Voordat men met een zee-aquarium begint zal men zich gewoonlijk het een en ander moeten aanschaffen, te weten: een Bak, Luchtpomp, Filter en Lectuur.

De Bak:

Voor maten tot omstreeks 60 cm lang heeft men de keus tussen een volglazen bak en een bak met ingezette ruiten. Vroeger was men nog al huiverig voor deze laatste soort, aangezien het hockijzer en de stopverf door zeewater worden aangetast, met als gevolg: na enige tijd lekkage, roestvorming en bedorven water. Dit is dan ook de reden, dat in de oudere aquariumliteratuur volglazen bakken algemeen worden aangeprezen. Thans moeten wij het gebruik van volglazen aquaria, behalve als kleine kweekbakjes, onvoorwaardelijk afwijzen. Het glas is nooit geheel vlak, zodat de inhoud van het aquarium onvoldoende tot zijn recht komt. Bovendien springen deze bakken vroeger of later toch, in het bijzonder wanneer zij ongelijkmatig verwarmd worden, zoals dit kan gebeuren, wanneer de zon er op schijnt. Bij voorkeur zet men de bakken (ook de kleinere) op een dikke laag vilt of papier om de druk zo gelijkmatig mogelijk over de bodem te verdelen.

Wij nemen dus een bak met ingezette ruiten van niet te groot formaat; 60 x 40 x 40 cm is zeer geschikt om mede te beginnen. Wanneer men een bak speciaal laat maken, kan men overwegen de breedte iets kleiner te houden, waardoor men ook bij eventueel troebel water de hele bak beter kan overzien. Tevens doet men dan goed de bovenlijst naar buiten in plaats van naar binnen te doen uitsteken, of deze lijst althans zo smal mogelijk te nemen.

De delen, welke daarvoor in aanmerking komen, moeten nu beschermd worden tegen de inwerking van het zeewater. Hiervoor kan mastiek dienen.

(wordt vervolgd)

door C. Naaktgeboren

IV

Alles is overal
(Prof. Beyerinck)

Thans wil ik U neg iets vertellen over de gepantserde plantaardige Eencelligen.

We hebben reeds gezien, dat de mikrokosmos de beschikking heeft over een enorme vormenrijkdom en in soortental oock niet onder doet voor de makroflora en -fauna. Reeds eerder heb ik opgemerkt, dat het eigenlijk in het geheel niet juist is, wanneer deze lagere wezens als eenvoudige organismen worden betiteld.

Uit het feit, dat de Radiolaria en Foraminiferen, evenals de Diatomeeën gehele rotsen en aardlagen hebben gevormd in de loop van de geschiedenis van de Aarde, blijkt wel, dat deze organismen al zeer lang bestaan. Uit de vormen is af te leiden, dat zij een betrekkelijk geringe evolutie hebben ondergaan. Immers, de vormen van vele millioenen jaren geleden verschillen weinig van de recente soorten, al zijn er voor de deskundige toch wel afwijkingen te constateren, welke hem er toe brengen ze als een andere soort te beschouwen. Er bestaan dan ook handboeken, waarin honderden verschillende geslachten en soorten worden beschreven, maar het is uit de aard der zaak ondoenlijk in dit bestek daarop nader in te gaan, temeer omdat de fossiele vormen voor de doorsnee zee-aquariumliefhebber weinig betekenis hebben.

Wat echter de Diatomeeën betreft, is het geheel anders gesteld: zij komen in elk zee-aquarium, waarin ook maar het geringste spoor van een biologisch evenwicht bestaat, voor! Zij leven vrij in het water en leiden dus een planktonisch bestaan, evenals Radiolaria en Foraminiferen. Ze zijn zeer algemeen en zijn er de hoofdzakelijke oorzaak van, dat de zee meestal een groenige en geen zuiver blauwe kleur heeft. Met recht kan men dan ook de blauwe tint de woestijnkleur van de zee noemen, aangezien in een zee met een dergelijke kleur geen Diatomeeën en andere eencellige plantaardige organismen in de bovenste waterlagen leven.

Onder invloed van het daglicht kunnen ze door middel van hun groene kleurstof -welke als chlorophyl in de chlorophylkorrels in de cel aanwezig is, zoals bij alle autotrophe planten- assimileren, hetgeen ook de wieren en hogere planten doen. Ze zetten CO₂ (Kooldioxyde of kortweg koolzuur genaamd) om in Zuurstof en Koolhydraat volgens de volgende vergelijking: $6 \text{ CO}_2 + 6 \text{ H}_2\text{O} \rightarrow 6 \text{ O}_2 + \text{ C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$ (Glucose).

Hierbij zij er op gewezen, dat dit slechts de eindreactie is, doch dat er in werkelijkheid een veel ingewikkelder proces voltrokken wordt binnen de "eenvoudige" levende cel, waarbij c.a. enzymen een niet geringe rol spelen. De Glucose komt de cel ten goede en kan verbruikt worden voor het onderhoud, de groei en de voortplanting, terwijl van de vrijkomende O₂ (Zuurstof) andere organismen een dankbaar gebruik kunnen maken.

Het grootste gedeelte van de ademhalingszuurstof in zee is op bovenstaande wijze ontstaan en U zult thans wel begrijpen van welk een buitengewone betekenis deze nietige organismen voor de instandhouding van het leven in zee zijn. Door de branding wordt ook vrij veel Zuurstof in het water opgelost, doch dit is alleen van belang bij de kustzone.

(wordt vervolgd)

In de serie "Het Handboek voor de Aquariumliefhebber" verscheen naast deel 1 (zie voor bespreking het vorig nummer van DE KOR) tevens deel 3 met als titel "Aquariumtechniek I" en van de hand van Ir F.C.W. Sloof. Dit deel maakt ten opzichte van het eerste geen uitzondering uit, in tegendeel! Ook hier op verantwoorde en interessante wijze een schat van wetenswaardigs. Hoewel "Zout" en "Zoet" uiteindelijk veel verschillen, het grondprincipe -de bak en zijn technische hulpmiddelen- is volkomen hetzelfde. Niet alleen de beginner, maar ook de gevorderde zal hier menige tip vinden, welke voor hem van belang zal zijn, terwijl de helderheid van uiteenzetting het begrip alleen maar zal bevorderen. Denkt niet, dat dit deel nu zal uitmunten door een dorre uiteenzetting van techniek, geflankeerd door ellenlange vervelende tabellen, niets is minder waar. Het geheel is een interessant, belangrijk en smakelijk geheel geworden, al zou het dat alleen al zijn door het voor ons zo tere punt van een rendabele pomp! De opzet van dit boek doet mij gemotiveerd uitzien naar de tweede helft. --

J.P.J. Turlings

MEDEDELING van de ALGEMEEN PENNINGMEESTER van BIOLOGIA MARITIMA

De jaarlijkse contributie voor het Algemeen Lidmaatschap van BIOLOGIA MARITIMA is voor het komende jaar voorlopig wederom vastgesteld op f. 4.--, bij vooruitbetaling te voldoen vóór 1 Januari 1954. Teneinde aan de financiële verplichtingen van onze Vereniging op tijd gevolg te kunnen geven, zal ik het echter op prijs stellen, indien U Uw bijdrage eerder overmaakt, liefst vóór 1 December 1953. DE KOR kan dan in 1954 weer op tijd en in een keurige omslag in Uw brievenbus glijden. Werkgroepbesturen en Contactlieden, aan wie bedoelde contributie in de loop van 1953 reeds geheel of gedeeltelijk is toevertrouwd, verzoek ik hierbij eveneens voor overmaking met duidelijke specificatie aan mijn adres (giro 349352) uiterlijk vóór 1 Januari 1954, doch liefst vóór 1 December 1953, zorg te dragen. Ik vertrouw in deze op Uw aller medewerking en zeg U hiervoor reeds bij voorbaat hartelijk dank! -- M. Bot

LAAGWATERTIJDEN voor HOEK VAN HOLLAND (1953)

21 November 10.09 u. en 22.46 u.;	22 November 10.59 u. en 23.26 u.
28 November 3.20 u. en 15.35 u.;	29 November 3.25 u. en 15.43 u.
voor Westkapelle 2.30 uur vroeger,	voor Scheveningen 0.30 uur later,
voor IJmuiden 1.00 uur later,	voor Den Helder 3.30 uur later.

VERENIGINGSADRESSEN:

Algemeen Voorzitter: Dr C. van der Meer, Rochussenstraat 12, Delft.
 Algemeen Secretaris: J.P.J. Turlings, Oranjelaan 25, Rijswijk Z-H
 (Inlichtingen over en aanmelding voor het lidmaatschap;
 alle algemene correspondentie betreffende de vereniging)
 Algemeen Penningmeester: M. Bot, Sportlaan 75, Vlaardingen, giro
 nummer 349352 (Contributie-betalingen, donaties, enz.)

-:-

MAANDORGaan "DE KOR" :

Zendt alle kopij en daarmee verband houdende stukken, alsmede opgaven van advertentie-teksten, aanvragen voor proefnummers en adresveranderingen uitsluitend aan de Redactie-Administratie: Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage